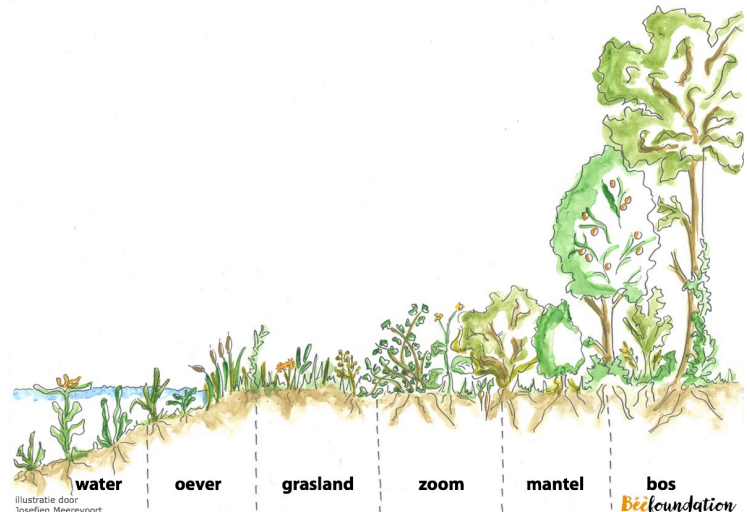

Tips voor een bijenoase

Bee Foundation heeft vele bijenoases aangelegd en trainingen gegeven over bijvriendelijk beheer aan gemeenten, provincies en bedrijven. Een bijenoase is een speciaal aangelegd gebied met inheemse bloemen, struiken en bomen. Het zijn plekken die voedsel en nestgelegenheid bieden aan solitaire bijen, hommels, zweefvliegen, vlinders en andere dieren. Bijvriendelijk beheer is cruciaal zodat bloemrijkheid zich kan ontwikkelen en er een lange bloeihoogte ontstaat.

Tip 1 - Laagjes

Een functioneel ecosysteem is altijd opgebouwd in laagjes. Te beginnen bij waterplanten, oeverplanten, kruidenrijk grasland, zoomvegetatie, bosmantel met struiken en lage bomen en daarna de hogere bomen met de klimplanten en schaduwplanten op de grond. Als deze laagjes aanwezig zijn is er voldoende variatie, worden plagen natuurlijk opgeruimd. Dit is een functioneel ecosysteem.

Heb je geen ruimte om al deze laagjes in je bijenoase te verwerken, kijk dan in de omgeving of er laagjes uit het systeem al aanwezig zijn of ook daar aan te brengen zijn.

Tip 2 - Ligging

Bijen houden van warmte, daarom is het handig om een bijenoase in de zon te leggen. Ook is het fijn als er niet te veel wind staat. Een bijenhotel, bijenburcht of andere nestgelegenheid zet je altijd in de zon. Zorg voor gradiënten in de grond, hoger, lager, droger, vochtiger, zon en schaduw. Dit geeft kans aan heel veel soorten.

Tip 3 - Lange bloeihoogte

De eerste hommels vliegen al bij een graad of 10. Dus als ergens eind februari deze temperatuur bereikt wordt (en dit wordt door klimaatverandering steeds vroeger in het jaar) komen de hommelskoninginnen tevoorschijn. Die hebben dan direct eten nodig. En die vinden ze in vroegbloeiende, nectar gevende bloemen zoals de krokus. Vanaf dat moment tot laat in oktober zouden er planten in bloei moeten staan om de bijen van voedsel te voorzien. Op verschillende momenten in het jaar vliegen er verschillende soorten solitaire bijen. Daarom is in elke periode voldoende bloei heel erg belangrijk. Houd hier dus rekening mee in de beplanting.

Tip 4 - Soorten planten

Inheems

Zorg dat de planten die je in de bijenoase gebruikt inheems zijn. Dit betekent dat het planten zijn die hier van nature voorkomen en het beste zijn afgestemd op de insecten. Deze leven namelijk al sinds de laatste ijstijd samen in Nederland.

Zorg voor voldoende variatie in de beplanting. Dit zorgt voor meer verschillende soorten nectar en meer verschillende bloeitijden. Zo is er voor ieder wat wils.

Gifvrij

Bijen houden niet van gif. Ze gaan eraan dood. Als je een bijenoase aanlegt, gebruik je dus alleen maar **biologische** zaden en planten. Goede plekken om je zaden en planten te kopen zijn; De Bolderik, Cruydhoeck, biologische kwekers in de buurt (zoek via Google), of bijvoorbeeld Sprinkl, Kwekerij Verhoeven (alleen bij grote afname), Kwekerij Stekkers (Utrecht), Kwekerij Bijenkans (Groenekan).

Voorbeelden 20 bijenplanten

Bloemen

Soort	Bloeiperiode
Krokus	feb-mrt
Madeliefje	feb-okt
Paardenbloem (130! soorten bijen)	mrt-mei
Hondsdrif	april-mei
Gewone smeerwortel	april-aug
Gewone rolklaver	mei-aug
Zandblauwtje	juni-aug
Beemdkroon	juni-okt
Grasklokje	juni-okt

Struiken

Soort	Bloeiperiode
Egelantier	juni-juli
Sleedoorn	mrt-mei
Sporkehout	mei-sept
Rode bosbes	mei-juni
Liguster	Juni/Juli

Bomen

Soort	Bloeiperiode

Boswilg (en alle soorten wilgen)	mrt-april
Winterlinde of Zomerlinde	juni-juli
Lijsterbes	april-juni
Meidoorn	april-mei
Fruitbomen	april-juni

Klimplanten

Soort	Bloeiperiode
Klimop	sept-dec
Bosrank	juni-aug

Bodem

Planten zijn altijd gebonden aan grondsoort. De bodem is leidend. Voor geschikte soorten, kies via de [kieswijzer](#) van de Cruydt Hoeck.

Tip 5 - Nestplekken

Er zijn 360 soorten bijen in Nederland. De meeste bijensoorten (70%) nestelen onder de grond. Ze graven gangetjes tot we 1,5 meter diepte om hun eitjes in te leggen. Ongeveer 15% legt haar eitjes in lege holtes boven de grond. Bijvoorbeeld in bijenhoeven of in rieten daken. De hommels (bijna 30 soorten in NL) maken nestjes in bijvoorbeeld oude muizengangen onder de grond maar ook sommige soorten in vogelhuisjes of andere lege holletjes boven de grond.

De honingbijen in het wild leven in holle bomen met hun volk. Gehouden honingbijen leven in kasten of korven van een imker. Dit is de enige soort die honing maakt en de enige soort die op die manier gehouden wordt door mensen.

Je kan je dus voorstellen dat voor nestgelegenheden voor bijen we het beste onder de grond kunnen kijken. Oude muizenholletjes, lege zandhopen waar gangen in gegraven kunnen worden of rommelhoekjes met holle stengels zijn dus hele belangrijke plekken. Utrecht Natuurlijk heeft een [instructie](#) gemaakt voor het maken van een bijenburcht.

Mocht er toch gekozen worden om een bijenhotel neer te zetten, zorg dan dat de buisjes van het bijenhotel 10cm diep zijn en 2-9mm diameter hebben. En, heel belangrijk, plaats het bijenhotel in de zon!

Tip 6 - Bodemsoort

Het is afhankelijk van de bodemsoort welke planten er goed gedijen.

Een **zandbodem** is voedselarm en laat snel water door en is dus droger. Een kruidenrijk grasland zal zich snel ontwikkelen op een zandbodem, omdat deze planten voedselarme bodem fijn vinden. En bijvoorbeeld gras (de concurrent van de meeste kruiden) houdt van een voedselrijke bodem.

Voedselrijke bodems zijn bijvoorbeeld **veen of klei**. Deze bevatten kleinere deeltjes en zijn dus dichter. Ze laten minder makkelijk water door en zijn over het algemeen natter. Als deze bodems uitdrogen worden ze vaak keihard.

Voordat het project start is het goed om te inventariseren welke bodemsoort er in de omgeving voorkomt. Deze [kaart](#) kan ook helpen dit inzichtelijk te maken.

Voor passende planten bij de bodemsoort kan het helpen om in de bermen en natuurgebieden te kijken wat er van zichzelf groeit en bloeit. Blijkbaar zijn dit planten die het goed doen op de bodemsoort in de omgeving.

Tip 7 Beheer

De ontwikkeling van een diverse vegetatie staat of valt met het juiste beheer. In de basis geldt: maai de eerste keer in het jaar als de dominante grassen in bloei staan en hoger dan kniehoogte. Dat is begin mei. Maai nooit alles, maar gefaseerd en haal het gemaaide gras weg. Voer het af naar een broeihoop op een vaste plek in de schaduw. Houtige struiken en bomen snoei je ook gefaseerd. Haal je te veel weg, dan overwoekert de braam.